

לזכרו של פריד אורי ז"ל



פריד אורי

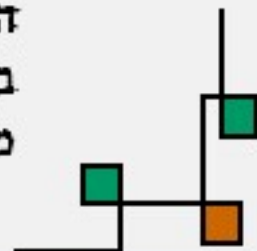
ז"ל



# חברים, אספרים על פרוי אורי ז"ל

## אורי

אורי בעודו נער מפעילי תנועתנו בוינה, היה בין אלה אשר הפכו תנועה זעיר-בורגנית לחלוצית, אשר העלה בתוכנו את סיסמת ההליכה לעבודת כפיים, ואשר הגשימה במו ידיו. רבה היתה השפעתו על חבריו אשר ידעו שתמיד יוכלו לסמוך עליו, זוכרים אנו אותו בימי עלייתו של היטלר לשלטון באוס-טריה: איך אירגן חברים, פעל, עודד מפקפקים, דאג לכל דבר. אחרי עלותו ארצה, היה מחברי הגרעין בכפר החורש, זכאן מצא את דרכו בחיים, את דרך החייל, שרק לזמן קצר בלבד עוד עזבו. מהמשמר הנע בהרי הגליל, לפלמ"ח עם הוסדה. בתחילה יצא לקורס בלבד, מבלי לפרוש מתפקידו במשק, תפקיד מרכז מפעל העצים שלנו, ואחר כך יצא לגיוס מלא בחטיבה, ואתה עבר את כל התחנות הרבות של חייל



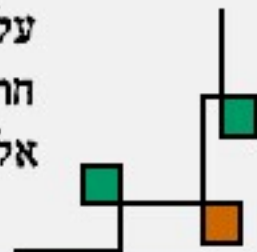
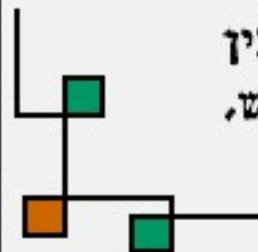
## חברות אספרים על פריז אורי ז"ל

ללא מדים. עם גיוס המחלקה הגרמנית לחי"ל, הוא מצטרף  
לצבא הבריטי ויוצא לגולה. פעיל בשטח ההעפלה באשר הוא  
שם, ונשאר בשליחות זו בגולה גם אחרי השיחרור מהצבא.  
כשנה לפני מותו חזר ארצה ולקבוצה. אחרי הפסקה של שנים  
עובד אורי שוב במקצוע הנגרות, חוזר לחיי יום יום בתוכנו  
אך לא ניתן לו זמן רב להמשיך בעבודה שקטה זו, פורצות  
המאורעות ואורי, מא"ז בזרעים. בכל הימים הקשים, ימי ההת-  
קפות הרבות מהגלבוע על קבוצתנו, הוא עמד על משמר הגנ-  
תנו מסור, אחראי, דואג לכל, וכולם מאמינים בו וסומכים עליו.  
עם העברתה הסופית של הקבוצה לדברת משתחרר אורי  
מתפקידו כמא"ז והולך לחיל הג'יפסים. שם הוא משמש מורה  
לטופוגרפיה במחנה האימונים, קצין סיירים ומודיעין.  
נפל בחזית לוד.

## חברות אספרים על פריז אורי ז"ל

בשבועות הראשונים של קיומה שכלה החטיבה יחד עם קבוצתנו את אורי ז"ל. בין ראשוני החטיבה היה, כי היתה זאת דרכו משך כל ימי חייו, להיות ראשון ההולכים, בחו"ל עם יסוד תנועת הנוער בין ראשוני עוליה ומגשימיה. בארץ עם הקמת גרעין ההכשרה שלנו ויציאה ראשונה בשורת הפושי"ם לשדה — ועד הצטרפותו לשורות הראשונות של הפלמ"ח, ומכאן הוא עם החברים המתגייסים למחלקה הגרמנית ונטלטל אתה לבריגדה, לחוץ לארץ. ובסיום המלחמה לאירגון ההעפלה במרכזי אירופה.

זמן קצר הוא עושה בבית, מקים לו קן משפחתי ומקבל על עצמו את נטל האחריות בימים הקודרים ביותר במעין חרוד. ועם סיום תקופה זו הוא אינו מהסס רגע קט כדי להנפש, אלא שוב הוא ראשון בין המצטרפים לחטיבה המשורינת.



## חברות מספרים על פריז אורי ז"ל

כל מרצו ומאודו הוא מכניס לעבודה כקצין סיירים ומודיעין עין של הגדוד ובחטף הוא מציץ מפעם לפעם הביתה, למשפחתו ולבנו — התינוק בן ימים מספר. כל אישיותו הוא מקדיש למלחמה באויב ללא לאות, ללא התחשבות בעצמו, בביתו ובמשפחתו.

כך הלך מאתנו היקר בימים הראשונים לאחר גמר ההפוגה הראשונה, הלך ללא שוב ועוד לא השלים הלב והנפש שאורי לא יבקר, לא יחזור לבית עם חיוכו החביב ובלתי נשכח על כל צעד ושעל...

קשור היה אלינו בכל נימיו וישותו ולא ישכח מאתנו לעולם ועד.

ידיד

דברת, ראש השנה, תש"ט  
(מתוך „שריון ופשיטה“, בטאון חטיבה 8)

# חברות אספרים על פריז אורי ז"ל

## אורי ב"ב, בריחה"

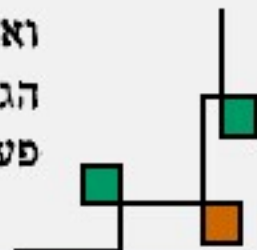
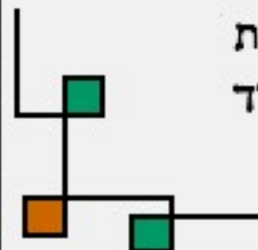
בנקל נשכחים מעשיו כל עוד האדם בחיים.

אך התאכזר הגורל, ונלקח האיש מאתנו, עולים אז הדברים ומתיצבים לפניך איתן, לא ניתנים להישכח יותר. והנה לפני באותו לילה בולצבורג הילדים הצ'כיים הגחמדים בדרכם לתחנת הרכבת, ואורי בתוכם.

והנה הולכת שיירה של מכוניות לוולס, ואורי בראשה.

250 היהודים, עקורים ופליטים, בקרונות. המה בורחים מארצות הגולה, דרכם לחופי מבטחים, ואורי על ידם, שר ושמח אתם.

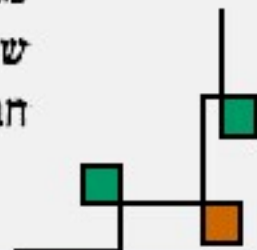
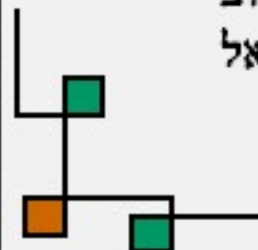
האוכל לשכוח את אורי אסור בידי שוטרים אמריקאיים ואוסטריים על נסותו, מצויד בתעודות מזוייפות, לעבור את הגבול האוסטרו-גרמני כדי עוד פעם לראות את הילדים, עוד פעם לרקוד את ה"הורה" אתם.



## חברים מספרים על פריז אורי ז"ל

האשכחה אותו ערב בזלצבורג בו הוחזרו מהגבול 124 היהודים המעונים, הרעבים והצמאים כל עוד נפשם בם, ואורי עובר מקרון לקרון, מאיש אל איש ומנות המזון בידיו. מי שלא ראה זאת, גם יקשה עליו להבין. לא אאמינה שברכות האנשים ההם באותו לילה אפל בתחנת הרכבת בזלצבורג לא ליווהו גם אותו לילה אחרון וגורלי בחזרו מהקרוב המכריע בלוד ורמלה.

והנה אני רואה את אורי יוצא לאינסברוק ולהרי האלפים הענקיים לחפש דרכים להעברת מעפילים ולהבאתם אל חופי מבטחים, ואחרי ימים מספר חוזר משם, ופניו מאירים מרוב שמחה, כולו רועד ממש מרוב אושר, ומליו הראשונות אל חבריו עוד מצלצלות באזני: „תהיה דרך לאיטליה“.

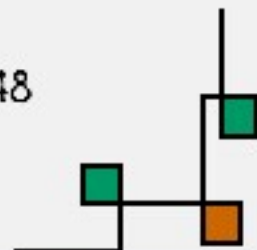
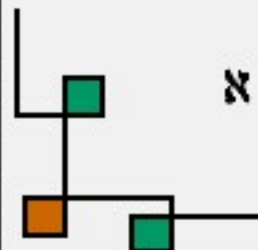


# חברות מספרים על פריז אורי ג'י

קשה למסור במלים הכל מה שהלב רוחש לחבר האמיץ,  
סמל היושר והאמת, לאורי גלוי-הלבב והשמח תמיד בחלקו.  
לעולם לא אשכח את אורי איש זרעים. הכבוד לקבוצה  
בה חונך האדם שבמסירות וללא לאות עשה את העבודה לשמה  
בין הרבים שעשוה לשמם.  
וסבור אנוכי שגם חבריו הקרובים ביותר לא יודעים  
הרבה על פעולותיו ב„ברייחה“, כי הוא בטח לא התפאר על  
מעשיו, אשר נראו לו תמיד כל כך פשוטים; רק מילוי חובה  
רגיל.

א ב א

27.8.48





## מכתבי נעורים של אורי

נובמבר, 1935

לחברי המכבי הצעיר בלינץ, צופים וצופות!  
... אחת השאלות החשובות ביותר היא השאלה, הכשרה או הדרכה. ישנו סיכוי להקים באביב הכשרת שוליות בלינץ. להכשרה זו יצאו רק חברי שכבת הצופים, כולם מהפעילים והטובים ביותר ביניהם. אבל שכבה זו אצלנו חשובה מאוד. בוינה יש לנו רק בוגרים מועטים פעילים והצופים עסוקים בכל מיני פעולות כמעט בלתי אפשריות לשכבה זו. חלק גדול מהם מדריך כבר ובמקרה שנצא להכשרה ישרור בוינה חוסר במדריכים מחריד. מצד שני אנחנו חושבים שלא מספר הקבור צות החינוכיות הוא הקובע, אלא חלוצים טובים. הדיונים בשאלה זו עוד לא נסתיימו...

23.8.1936

... אמי האהובה שוכבת חולה אנוש בבית החולים. כשהנני  
 שב מעבודתי היומית הביתה עלי לטפל במשק הבית: לסדר  
 את הבית, לבשל, לכבס, וכי'. למרות זאת הריני מנהל את  
 הפעולות של קבוצתי. והיום, לאחר שבוע ימים הצלחתי שוב  
 להתפנות וללכת למועדון לראות את פני חברי. לקריאה כמעט  
 שאין לי פנאי, ואף אינני נפגש כמעט עם חברים, כי אינני גומר  
 את עבודתי לפני הצות. ולמחרת עלי להשכים קום בשעה  
 5.30 בבוקר. והנני כל כך עייף...

עבודת הבית ממלאת אותי שמחה וסיפוק על אף הכל.  
 משולחן הנגרים לתנור הביתי, כל זה מזכיר לי את ארץ-ישראל,  
 את המאורעות ואת כל יתר הצרות. בכל זאת אני שואף כוח  
 מזה. כאשר אני מזדמן למועדון ורואה את רוב חברי — לא

## מאכתביו של פריד אורי ג"ל

כולם — מחוסרי דאגה, הריני מרגיש בקושי העצום לפקוח את עיני החברים ולהסביר להם עד כמה קשה לחיות את החיים שברצוננו לחיות בעתיד, כמה קשה!...

בשבוע הבא אתחיל ללמוד עברית יחד עם ר. הגרה בקירבתי... בקרוב אצטרך בודאי להדריך את הפלוגה „קדימה“ (שכבה צעירה יותר) ובעוד שנה אולי את התנועה כולה. אך אבקשך לשמור זאת בסוד...

אשר לבעיותיך, נדמה לי שהנני מבין לרוחך ושאני תופס את אשר מתחולל בקרבך. אך תחוקנה ידיך! התמד והצלח, למד ועבוד להשלמת עצמך!

שלך חברך אורי

3.9.36

חברי יקירי!

שמחה רבה גרם לי הפעם מכתבך, כי דוקא בימים קשים  
אלה העוברים עלי, יקרה לי מאוד חליפת מכתבים אתך.

מצב אמי הולך ומחמיר וחייה בסכנה. היא סובלת קשה  
ממחלתה זו, שאין תקוה לרפאה. השעות הקרובות יכולות  
להביא את קיצה, אך היא יכולה גם לסבול עוד חדשים ושנים.  
בכל רגע שמצלצל הטלפון במקום עבודתי הנני נחרד כולי:  
האם מבשרים את בשורת מותה?!

כל החויה הקשה הזו יוצרת בי מרירות ובוז לעולם הסובב  
אותי ועלי להתאפק בכוח על אנושי על מנת לא לפרוץ ולצעוק...  
כמה חלושים בני האדם! כמה חלשים ותמימים! לא כולם,  
האמן לי. הנני מסתכל בהם היטב, ואינני חורץ משפט בקלות  
ראש, עלי להכירם היטב כי הרי מתעתדים אנו לחיות בצותא.

# אמכתביו של פריד אורי ג"ל

26.9.1936

י. יקירי!

מצב אמי שופר מעט, אבל בריאה היא עוד במשך זמן רב לא תהיה. הנך צודק, רק עתה מבין אני מה פירוש הדבר שיש לך אס. חיי אמי היו עד כה רק צער ודלות ויש לה בחייה רק דבר אחד: ילדיה. הם גורמים לאמי נחת. ואושר זה הוא כה גדול, כך שהוא נותן לה תקווה ואימון להמשיך ולהתקיים. למעננו היא מקריבה את הכל. סבלתי מאוד בגלל כפית-טובה שלי ואי-הצדק הרב שגרמתי לה, אבל עכשיו אני אוהבה מאוד מאוד.

... בימי מבחן קשים אלה למדתי הרבה. החיים כמות שהם השאירו עלי רושם חזק כל כך עד שאין מבינים אותי בתנועה. תנועתנו איננה הולכת בדרך הנכונה. על פוליטיקה מזויפת עונים אנחנו בפוליטיקה טהורה, כביכול. הסברתי להם את

## אמרתיו על דריז אורי ג"ל

הדרך והרגשתי את רושם דברי. אבל הם חלשים. כל כך חלשים שהם אינם יכולים לסבול ביקורת בדמותם הם. אני רואה את הכל בצורה ברורה ובהירה, אינני חולם ואינני חוזה. אבל צערי הכבד שינה אותי. פני נשארו ודאי אותם הפנים, אבל מצב רוחי נעשה רציני וקודר יותר. התקשיתי והתחזקתי. יש לי הפרה ברורה בתפקיד שאני אצטרך למלא. הכאב והצער נותנים כוח ותוך כדי עבודה אני מרגיש ממש שאדם בעל הפרה — רק המוות מנצחהו. לבני אדם כאלה קשה ביותר, כי הם עומדים בודדים. בקרב מתבטלות כל הפרוזות הגדולות, וכך גם אצלנו. אני יודע מה יכול ליצור היחיד ובגלל זה אני ממשיך לעבוד. כי בעזרת יחידים רבים אפשר להשיג הכל.

## מכתביו של פרץ אורי ז"ל

... רבים יעלו ארצה וגם ילכו לקבוצה, אבל הכרעתם  
תהיה מוטעית וחייהם שקר.  
אשמח מאוד אם תבוא לוינה לשתי המסיבות הגדולות  
שאנחנו מכינים. הן תתקיימנה בכל מחיר, למרות איסור  
האספות הקיים באוסטריה.

שלום לך חברך אורי

---

17.3.1937

... חברות ולב פתוח הם אמנם תנאי קודם לשיתוף פעולה  
וחיים משותפים. אך המסד הרוחני של כל פרט ופרט הוא  
מעורער ולא יעמוד במבחן ההכרעות. על הנוער העברי ליצור  
גדולות, עליו לעצב את דמות היהדות מחדש. אך המטען הרוחני

## מאכתביו של פריד אורי ג"ל

שלנו אינו מספיק לכך, הוא כה דל שבקלות נסטה מהדרך. חברינו אינם לוחמים מספיק למען העמקת ישותם. חושבים הם שהיש שלהם יהדות הוא. על כן אין בקרבם הלהט הדרוש, אין בהם הרצון לדחוק את הקץ. נפשם אינה בוערת! ועל כן יש סכנה שנסטה מהדרך: נהיה „אנשי מפלגה טובים“, נצעק סיסמאות, נהיה בורגנים זעירים וסוחרים ב„ערכים“. הכל קלוש וטפל. וההכרעות המעטות שהננו מכריעים, הן רק בשביל היום החולף. לאן פני התנועה מועדות? לאן פניך מועדות? הרי הנפש מוכרחה ללהוט בלהט הקרב למען המטרה, שהיא נר תמיד לרגלינו! בשקט, בצנעה ובהחבא אל הכלים. אך כשהנך נקרא, קום ובוא! אל תהסס: קום ובוא!...



## אמכתביו של פריד אורי ג"ל

... מאז מות אמי אינני פעיל בחנועה למעשה. התבוננתי בתהליך הזה מבלי לשקר לעצמי. ובאיזה צער עלי לראות את אשר מתרחש. בכל ריקנות והבל! פעמים הנני רואה את רוב הדברים ביתר פשטות לאין ערוך מיתר חברי. אך היינו צריכים להתחיל הכל מחדש. נדמה לי שלא פעם רואה אני דרך ברורה לפני, אך מאז מות אמי אין בי הכוח לעשות דבר. וכמה חבל לי על כך! פעמים רבות חולם אני בלבי על תנועה, התנועה בה' הידיעה, שתעורר את הנוער כולו לקראת יעודו! אך נדמה לי כי הלחץ החיצוני הוא עוד חלש מדי. ומטבע האדם הוא שהוא נחלץ לקראת מעשה רק בשעת סכנה! על כן יפה לאדם לחיות בצנעה ובענוה.

## מכתביו של פרץ אורי ז"ל

### מכתבים של אורי מהחיי"ל

מכתב זה כתוב על ניר גרמני רשמי של „הקומיסר העליון בשטח הפעולות החוף האדריאטי“:

7.5.1945

שלום לך דב ושלום לכל החברים!

אחרי שאני נמצא כאן כבר זמן מה על הגבול האוסטרי (בין טרוויזיו וקלגנפורט) ואחרי 6 שבועות שעזבתי את הארץ אני רוצה למסור לכם דבר מה מזה שראיתי ומה עם ליבי, עד כמה שהוא עוד יכול כרגע. במשך הזמן היתה לי הרגשה שכל מה שאצליח לכתוב יהיה רחוק מאוד מהמציאות, וגם היום זה עוד כך, ורק ההכרח להתקשר אתכם מביא אותי לכך ושלקחתי את העט ביד. 6 שבועות אני נמצא ביבשת אירופה. ירדתי לגמרי בדרומה של איטליה שבוע לפני גמר המלחמה. ידענו שלקוי הקרב לא נספיק להגיע וזה היכה את כולנו קשה מאוד.

## אמכתביו של פרופ' אורי ג'ייף

... עיקר העבודה שלנו בזמן האחרון היה הטיפול בפליטים. מטרתנו היא להעביר במהרה המונים של פליטים, לרכז אותם בהכשרות ולהכין אותם לעלייה. רק לא מזמן נכנסנו לעבודה המלאה, מאות עברו כבר ונמצאים במקומות הכשרה. לי היתה האפשרות להגיע למחנות באוסטריה ובגרמניה ונפגשתי עם יהודים ששנים היו כלואים, מבוגרים וילדים. למשל בחור בן 14 מוינה הנראה מבלי להגזים כילד בן 7½ מתוך חוסר תזונה. אבל בנפשו הוא איש מבוגר לגמרי. כל העבר נכנס לדם ואת הדברים האיומים ביותר הוא קיבל על עצמו ועבר עליהם. והיום שהוא מספר על זה אין כל סימן של צער ופחד בפניו כאילו שכל זה נוהג אנושי, כאילו כך נברא העולם. הכרתי בחור אחד שהביאו אותו למחנה ריכוז עם 88 ק"ג וכשהאמריי קאים מצאו אותו היו לו 46 ק"ג, היו גברים שירדו עד ל-35 ק"ג. כמובן שבינתיים הם הבריאו בהרבה. בסביבת מינכן יש

## מאכתביו של פריז אורי ג'יל

עוד 45,000 יהודים. כולם אנשים בודדים שאת בני משפחתם הרגו, הם נמצאים עוד כולם במחנות בתנאים די טובים, הם מספרים על התקופה ששוחררו ויצאו בפעם הראשונה לערים גרמניות הם הלכו בבגדי אסירים והפיצו פחד ואימה על האוכל-לוסיה, אני אף לא חשבתי שהגרמנים יהיו כל כך מחוסרי כבוד, אפילו אחרי תבוסה כזאת, הם נתנו להם בלי כל התנגדות מה שרק דרשו, אם לא הוכו ע"י היהודים שהיו עוד רק שלדי בני-אדם. הנקמה הטובה ביותר בקמו היהודים בשטח ששוחרר ע"י הצרפתים ואומרים שהצרפתים התנהגו באופן אכזרי ביותר נגד צורריהם. — רוב היהודים שמצאנו הם מאירופה המזרחית, יהודי גרמניה ואוסטריה כמעט שאין. כ" 50% יודעים עברית והרבה מהם עושים רושם טוב מאוד.

המשך האכתב ומכתבים נוספים נמצאים בתיק תאופיל